

άδικος

άδικος, -η, -ο, επίθ. [*αρχ. ἄδικος <α- στερητ. + δίκη>*], άδικος. **1.** που αποδείχτηκε μάταιος, ανώφελος: «άδικη προσπάθεια». **2.** το ουδ. ως ουσ. **το άδικο**, η αδικία: «πάντοτε πολεμούσε το άδικο». (Λαϊκό τραγούδι: *έξω απ' άδικο κι από κακιά γυναίκα, αυτά τα δυο με καταστρέψαν στη ζωή κι έχω καεί, αχ έχω καεί*). Επίρρ. **άδικα**, μάταια, ανώφελα: «άδικα κάθεσαι και τον συμβουλεύεις, γιατί είναι αγύριστο κεφάλι». (Ακολουθούν 20 φρ.)

- άδικα έξοδα, βλ. λ. [έξοδο](#).

- άδικα σκοτώνεσαι, βλ. λ. [σκοτώνομαι](#).

- άδικα τρέχεις, βλ. λ. [τρέχω](#).

- άδικα των αδικών, εντελώς άδικα, εντελώς μάταια, εντελώς ανώφελα: «χάθηκε η ευκαιρία άδικα των αδικών || τον υποστήριξα άδικα των αδικών, γιατί αποδείχτηκε μεγάλος παλιάνθρωπος».

- άδικος κόπος, βλ. λ. [κόπος](#).

- αρχίζω πρώτος χειρών αδικών, βλ. λ. [χέρι](#).

- γυρίζει σαν την άδικη κατάρα, βλ. λ. [κατάρα](#).

- δίνω (το) άδικο (σε κάποιον), βλ. φρ. *ρίχνω (το) άδικο (σε κάποιον)*.

- εκεί που δε σε τρώει, μην ξύνεσαι άδικα, **α.** μην ανακατεύεσαι σε ξένες υποθέσεις χωρίς κέρδος: «αφού δεν έχεις κανένα όφελος απ' αυτή την υπόθεση κάνε πέρα, ρε παιδάκι μου γιατί, εκεί που δε σε τρώει, μην ξύνεσαι άδικα». **β.** μην κοπιάζεις άδικα όταν δεν έχεις σοβαρή ανάγκη: «αφού τα 'χεις όλα τακτοποιημένα κάτσε ήσυχος κι εκεί που δε σε τρώει, μην ξύνεσαι άδικα».

- επί δικαίων και αδικών, βλ. λ. [δίκαιος](#).

- έχω άδικο, κάνω λάθος, σφάλλω: «έχεις άδικο αν νομίζεις πως δε θέλω το καλό σου || έχω άδικο που θέλω να βοηθήσω ένα καλό παιδί;».

- μην κουράζεις άδικα το μυαλό σου, βλ. λ. [μυαλό](#).

- πήγε άδικα (των αδικών), **α.** πέθανε, σκοτώθηκε αναπάντεχα, ιδίως έπεσε θύμα τροχαίου: «τέτοιο καλό παιδί και πήγε άδικα με τη μανία που είχε να κάνει κόντρες με τους άλλους μηχανόβιους». (Λαϊκό τραγούδι: **άδικα θα πάω, σβήνω και σκορπάω, κοίτα τι τραβάω για την πάρτη σου**). **β.** λέγεται για οτιδήποτε γίνεται εντελώς μάταια, ανώφελα, χωρίς αντίκρισμα: «έδωσε τη ζωή του για την προκοπή της πατρίδας του, όμως απ' ό,τι φαίνεται, η θυσία του πήγε άδικα των αδικών || έδωσε όλη του την περιουσία για το καλό της πατρίδας του, αλλά πήγε άδικα των αδικών, γιατί την καρπώθηκαν οι διάφοροι επιτήδριοι».

- πάνει άδικα το χώρο, βλ. λ. [χώρος](#).

- ρίχνω (το) άδικο (σε κάποιον), καταλογίζω το λάθος, το σφάλμα σε κάποιον: «ό,τι στραβό γίνεται στη δουλειά, ρίχνει το άδικο απάνω μου || μη ρίχνεις άδικο σε κανέναν, πριν ακούσεις πρώτα πώς έγιναν τα πράγματα».

- το άδικο δεν (ουκ) ευλογείται, λέγεται ειρωνικά σε άτομο που μας αδίκησε για να ωφεληθεί, όμως, στο τέλος, όχι μόνο δεν ωφελήθηκε, αλλά ζημιώθηκε και από πάνω. (Λαϊκό τραγούδι: **δεν ευλογείται τ' άδικο σ' ετούτο τον κοσμάκη, που στάλα-στάλα μου 'ριχνες μες στην καρδιά φαρμάκι**). Συνών. *το κακό δεν (ουκ) ευλογείται*.

- τρέχει σαν την άδικη κατάρα, βλ. λ. [κατάρα](#).

- τριγυρίζει σαν την άδικη κατάρα, βλ. λ. [κατάρα](#).

- χάνω άδικα το χρόνο μου, βλ. λ. [χρόνος](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας